

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І
ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНСТ**

**ФАКУЛЬТЕТ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ХІМІЧНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор УДУНТ

Проф. _____ Анатолій РАДКЕВИЧ
" ____ " _____ 20 ____ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 035-Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська.

Освітня програма: Переклад з англійської мови

Статус дисципліни: обов'язкова

Обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС

Код освітньої компоненти: ОК12

Мова викладання: українська

Дніпро - 2022

Розробник: к.філол.н., доцент _____ Валентина ПРУТЧИКОВА

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри перекладу та іноземних мов (Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.)

Завідувач кафедри: _____ Валентина ПРУТЧИКОВА

Робоча програма ухвалена групою забезпечення якості освітньої програми «Переклад з англійської мови»

(Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.)

Гарант освітньої програми: _____ Валентина Прутчикова

Погоджено:

Керівник навчального відділу _____ Володимир ПУЛЬПІНСЬКИЙ

«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний номер _____
(надається фахівцем НМВ)

1 МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

1.1 Мета навчальної дисципліни

Мета курсу “Вступ до мовознавства” – обґрунтований відбір початкових лінгвістичних знань, усвідомлення яких необхідне для професійної підготовки філолога, збагачення цих знань новим фактичним матеріалом, уточнення та систематизація їх на основі досягнень мовознавчої теорії. Курс “Вступ до мовознавства” є пропедевтичним, він дає попередні відомості до вивчення всіх мовознавчих дисциплін, готує до теоретичного сприйняття лінгвістичних фактів.

1.2 Компетентності, формування яких забезпечується

Навчальна дисципліна забезпечує набуття таких передбачених освітньою програмою компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності технічного перекладача знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської та другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію, пристосовувати свою мовленнєву поведінку до соціально-культурних особливостей країни, з представниками якої ведеться діалог. Здатність сприймати та застосовувати мову як соціально-психологічний феномен;

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та англійською і другою німецькою мовами.

ФК10. Здатність здійснювати спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

1.3 Програмні результати навчання, що забезпечуються

Відповідно до освітньої програми дисципліна спільно з іншими освітніми компонентами має забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

РН01. Вільно спілкуватися з професійних питань (зокрема в галузі технічного перекладу) із фахівцями та нефахівцями державною та англійською і другою німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН07. Розуміти основні проблеми філології та перекладу і розв'язувати їх із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

РН09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської і другої німецької мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

РН10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

РН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (англійською і другою німецькою) мовами.

РН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у галузі технічного перекладу.

1.4 Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами

Навчальна дисципліна є обов'язковою для вивчення студентами, які здобувають освітній ступінь бакалавра за освітньою програмою «Переклад з англійської мови, входить до циклу дисциплін фундаментальної підготовки з перекладу, має підготувати студентів до сприйняття теоретичних курсів: «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Порівняльна стилістика англійської та української мов», «Порівняльна граматики англійської та української

мов», «Теоретична граматики англійської мови», «Практика перекладу».

2 ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Код	Очікуваний результат навчання	Рівень
ОРН1	Ідентифікувати мову як системно-структурне явище, закономірності її розвитку і функціонування на різних історичних етапах, походження й розвиток письма, типи класифікацій мов.	II
ОРН2	Застосовувати теоретичні знання з мовознавства при набутті лексичних, граматичних, семантичних, фонологічних, орфоепічних компетенцій.	III
ОРН3	Визначати стильові та соціокультурні особливості спілкування з професійних питань (зокрема в галузі технічного перекладу) із фахівцями та нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово.	IV
ОРН4	Аналізувати та порівнювати конкретні культурні і професійні ситуації, транспонуючи теоретичні лінгвістичні знання у сферу практичного письмового та усного спілкування з метою виконання певних комунікативних завдань.	IV

Соціальні навички (soft skills),
розвитку яких сприяє навчальна дисципліна

Код	Соціальна навичка (soft skill)
ОН2	Здатність самостійно приймати рішення.
ОН3	Здатність формулювати цілі.
КН1	Здатність зрозуміло формулювати думки.
КН2	Здатність модерувати обговорення.
КН3	Здатність надавати аргументовані відповіді.
УН1	Здатність працювати в команді.
УН4	Здатність запобігати конфліктам (ризикам).

3 РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Денна форма навчання

	Усього	четверті	
		1	2
Усього годин за навчальним планом	90	90	-
у тому числі:			
Аудиторні заняття	40	40	-
з них:			
– лекції	40	40	-
– лабораторні роботи	-	-	-
– практичні заняття	-	-	-
– семінарські заняття	-	-	-
Самостійна робота	50	50	-
– підготовка до аудиторних занять	20	20	-
– виконання курсових проектів (робіт)	-	-	-
– виконання індивідуальних завдань	-	-	-
– підготовка та складання екзаменів	15	15	-
– опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	15	15	-
Форма семестрового контролю		Екзам.	

Заочна форма навчання

	Усього	Семестри	
		1	2
Усього годин за навчальним планом	90	90	-
у тому числі:			
Аудиторні заняття	12	12	-
з них:			
– лекції	12	12	-
– практичні заняття	-	-	-
– семінарські заняття	-	-	-
Самостійна робота	78	78	-
– підготовка до аудиторних занять	6	6	-
– виконання та захист курсової роботи	-	-	-
– опрацювання навчального матеріалу	60	60	-
– виконання та захист індивідуальних завдань	-	-	-
– підготовка та складання інших контрольних заходів	12	12	-
Форма семестрового контролю		Диф/ залік	-

4 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ	Тема лекції (заняття)	Обсяг, годин		ОРН
		очна	заочна	
I	Розділ 1. Мова як системно-структурне утворення.			
	Лекції:			ОРН1, ОН2, КН1, УН1
	Вступ. Мова як об'єкт дослідження лінгвістики, її комунікативно-інформативний характер.	4	1	
	Мова як системно-структурне утворення.	6	2	
	Фонетика.	4	1	
	Самостійна робота:			
	Підготовка до аудиторних занять	8	2	
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	5		
	Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
Підготовка та складання контрольної роботи	3	4		
	Усього:	30	30	
II	Розділ 2 Лексика, писемність та мовна типологія.			
	Лекції:			ОРН2, ОН2, КН2, УН1, УН4
	Мова і писемність.	6	2	
	Лексикологія як розділ мовознавства.	8	2	
	Самостійна робота:			
	Підготовка до аудиторних занять	8	2	
	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (для очного навчання)	5		
	Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
	Підготовка та складання контрольної роботи	3	4	
	Усього:	30	30	
III	Розділ 3. Граматика, фразеологія та лексикографія.			
	Лекції:			ОРН4, ОРН4, ОН2, ОН3, КН3, УН1
	Морфеміка та словотвір.	4	1	
	Граматика.	4	1	
	Морфологія. Синтаксис.	6	2	
Самостійна робота:				
Підготовка до аудиторних занять	8	2		

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (для очного навчання)	5		
Опрацювання навчального матеріалу (для заочного навчання)		20	
Підготовка та складання контрольної роботи	5	4	
У с ь о г о:	30	30	

5 МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Дисципліна передбачає навчання через:

- традиційний вербальний метод з використанням інтерактивних лекцій (МН1);
- традиційний наочний метод (МН2);
- репродуктивне навчання (МН3);
- практико-орієнтоване навчання (МН4);
- пошуковий метод (МН5);
- модульне навчання (МН6);
- проблемне навчання (МН7);

Традиційні вербальний та наочний методи передбачають читання інтерактивних лекцій, які супроводжуються комунікативно-мовленнєвими презентаціями з використанням комп'ютерної та мультимедійної техніки.

Репродуктивне навчання застосовується на заняттях з метою засвоєння моделей використання мови як коду соціального інтерактивного процесу, опанування та моделювання різного роду (не)інституційних видів дискурсу.

Лекції доповнюються самостійним опрацюванням рекомендованих матеріалів, що надають навчанню *практичну спрямованість* через можливість застосовувати теоретичні знання на практиці.

Пошуковий метод застосовується через організацію активного пошуку розв'язання творчих завдань, що має дослідницьку та творче спрямованість.

Модульне навчання полягає у представленні навчального матеріалу у вигляді окремих змістовно, методично і організаційно завершених розділів (модулів): автономних частин дисципліни, що інтегруються з іншими частинами.

Проблемне навчання передбачає стимулювання здобувачів до самостійного пошуку та аналізу інформаційних матеріалів за певною тематикою курсу, набуття знань та навичок створення різних моделей дискурсивних практик.

6 МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

6.1 Методи поточного оцінювання

З дисципліни «Вступ до мовознавства» передбачені такі методи поточного оцінювання: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, самооцінювання, обговорення та взаємного оцінювання студентами результатів виконаних творчих завдань і презентацій.

6.2 Методи та критерії семестрового оцінювання

Оцінки з кожного модуля визначаються за 12-бальною шкалою згідно із затвердженими критеріями за результатами таких контрольних заходів:

- оцінки РО1, РО2 та РО3 модулів 1, 2 та 3 – за результатами контрольної роботи у тестовій формі РК1, РК2, РК3);
- додатковий бал до РО3 – за результатами захисту творчого завдання.

6.3 Критерії семестрового та підсумкового оцінювання

Формою семестрового контролю з дисципліни у I-му семестрі є екзамен (денна), диференційований залік (заочна).

У I-му семестрі вивчення дисципліни семестрова оцінка (С1) студента за 12-бальною шкалою формується за результатами контрольної роботи (РК1) як середнє арифметичне визначених за 12-бальною шкалою оцінок з модулів (РО1, РО2, РО3) з округленням до найближчого цілого числа.

Необхідною умовою отримання позитивної оцінки з модулів 1, 2, 3 є відпрацювання та надання звіту з усіх видів робіт відповідного модуля.

Отримання незадовільної (нижчої за 4 бали) оцінки з модуля або її відсутність через відсутність здобувача на контрольному заході не створює підстав для недопущення здобувача до наступного контрольного заходу.

Студент не допускається до семестрового контролю за відсутності позитивної оцінки (не нижче 4 балів) хоча б з одного із модулів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формуються як середнє арифметичне визначених за 12-бальною шкалою усіх 3-ьох оцінок з модулів з округленням до найближчого цілого числа.

7 РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

7.1 Засоби навчання

Навчальний процес передбачає використання мультимедійних засобів, проектора для проведення інтерактивних лекційних занять (ЗН1), в умовах дистанційного навчання - онлайн-заняття в Zoom (ЗН2), інформаційний матеріал для лекцій у Google Classroom (ЗН3).

7.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література

1. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган [Електронний ресурс]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 368 с. Режим доступу: https://pidruchniki.com/1222090548043/dokumentoznavstvo/vstup_do_movoznavstva
2. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. - К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 171 с.
3. Лайонз Дж. Язык и лингвистика / Дж. Лайонз. Пер. с англ. М.: УРСС, 2004. – 320 с.
4. Левицький А.Е., Сингаївська А.В., Славова Л.Л. Вступ до мовознавства: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 104 с.
5. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін. / За ред. О. Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1997. – 400 с.
6. Терехова Д. І. Вступ до мовознавства / Д. І. Терехова [Електронний ресурс]. Навчальний посібник / Автор-упорядник Терехова Д. І. – К. – Полтава: «Полтавський літератор», 2012. – 224 с. Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5115987/>

Допоміжна література

Лінгвістичні словники і енциклопедії

1. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Вища шк., 1985.
2. Кучинский Б.В. Навчально-методичний комплекс з курсу “Вступ до мовознавства” для студентів факультету іноземних мов. — Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2004.
3. Українська мова: Енциклопедія / За ред. В. М. Русанівського, О. О. Тараненка, М. П. Заблюк та ін. – К.: Видавництво „Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2000. – 750 с.
4. Шевченко Л. Ю. Сучасна українська мова: довідник / Л. Ю. Шевченко, В. В. Різун, Ю. В. Лисенко / За ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1993. - 336

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Лінгвістичний портал з української мови [Електронний ресурс] .– Режим доступу: www.mova.info
2. Український правопис [Електронний ресурс].– Режим доступу: www.pravopys.net
3. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rozum.org.ua
4. Словники України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.

5. Українська мова : Енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
6. Бібліотека української літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrlib.com.ua
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua

8 УЗГОДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

З МЕТОДАМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Очікуваний результат навчання за дисципліною	Програмні компетентності / результати навчання	Види навчальних занять	Методи, викладання і навчання	Засоби навчання	Методи оцінювання
ОРН1	ЗК2, ЗК3, ЗК6 ФК2, ФК4, ФК9, ФК10, РН01, РН07, РН09, РН10	Л	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6,	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК1
ОРН2	ЗК2, ЗК3, ЗК6, ФК2, ФК4, ФК9, ФК10, РН01, РН07, РН09, РН10	Л	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК1
ОРН3	ЗК2, ЗК3, ЗК6, ФК2, ФК4, ФК9, ФК10, РН01, РН07, РН09, РН10, РН11, РН17	Л	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК2
ОРН4	ЗК2, ЗК3, ЗК6, ФК2, ФК4, ФК9, ФК10, РН01, РН07, РН09, РН10, РН11, РН17	Л	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6, МН7	ЗН1, ЗН2, ЗН3	РК3